

Examenul de bacalaureat național 2019
Proba E. c)
Istorie

MODEL

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Indiciul cel mai sigur al gradului înalt de dezvoltare a puterii domniei a fost remarcabila forță militară a Țării Românești și Moldovei [...] și excepționala eficacitate a politicii lor externe.

Sub Mircea cel Bătrân, Țara Românească cunoaște cea mai mare întindere teritorială pentru că domnul nu numai că și-a consolidat stăpânirile din Transilvania, obținute ca feude din partea regalității ungare, dar a cuprins și Dobrogea sub autoritatea sa. Forța militară a lui Alexandru cel Bun i-a permis domnului să împiedice imixtiunea puterilor străine, îndeosebi a Regatului Ungar, care, prin Tratatul de la Lublau, încheiat între Sigismund de Luxemburg și Vladislav Jagiello, preconizase împărțirea țării între Ungaria și Polonia (1412). Domnul Moldovei și-a consolidat legătura cu Polonia datorită sprijinului eficace pe care i l-a acordat în două rânduri împotriva cavalerilor teutoni: la Grünwald (1410) și la Marienburg (1422).

Consolidarea și afirmarea celor două țări s-a reflectat pe plan extern; cardinalii reuniți în 1408 la Pisa ca să pregătească un conciliu general, cu participarea lumii ortodoxe, s-au adresat și domnilor Țării Românești și Moldovei, situându-i îndată după împăratul Bizanțului în ierarhia politică a Orientului.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Țările Române caută să profite de slăbirea Porții și să se emancipeze de sub suzeranitatea acesteia. În Moldova, cărturarul Dimitrie Cantemir, care ajunge domn (1710-1711), încheie o alianță cu Rusia lui Petru cel Mare. Armatele ruso-moldovene sunt înfrânte însă la Stănilești, pe Prut (1711), iar Dimitrie Cantemir va fi silit să-și petreacă restul zilelor în Rusia [...].

În condițiile ofensivei habsburgice și rusești, turcii nu mai au încredere în principii aleși din rândul boierilor locali. Ei trec la un alt sistem, de compromis între autonomie și administrație directă, acela al numirii unor domni din rândul grecilor din Fanar (cartier al vechiului Constantinopol) [...] sau din familii românești fanariotizate [...]. Se instaurează astfel, în 1711 în Moldova (începând cu Nicolae Mavrocordat) și în 1716 în Țara Românească (începând cu același Nicolae Mavrocordat), regimul fanariot.

Regimul [...] va însemna o sensibilă reducere a autonomiei celor două Țări Române și o creștere masivă a obligațiilor lor față de Imperiul Otoman. Sub fanarioți, Principatele pierd orice inițiativă în politica externă. Domnii nu sunt altceva decât funcționari ai Porții, numiți și revocați după bunul ei plac.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Utilizând informațiile din aceste surse, scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos:

1. Tratatul de la Lublau, precizat în sursa **A**, a fost încheiat între:
 - a. Polonia și Moldova.
 - b. Polonia și Ungaria.
 - c. Țara Românească și Ungaria.
 - d. Țara Românească și Moldova.

4 puncte

2. Sursa **B** se referă la:
- secolul al XVII-lea și Nicolae Mavrocordat, domnitorul Țării Românești.
 - secolul al XVII-lea și Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei.
 - secolul al XVIII-lea și Nicolae Mavrocordat, domnitorul Moldovei.
 - secolul al XVIII-lea și Dimitrie Cantemir, domnitorul Țării Românești.
- 4 puncte**
3. Domnitorul Mircea cel Bătrân precizat în sursa **A**:
- contribuie la expansiunea teritorială a Țării Românești.
 - extinde stăpânirea Transilvaniei asupra Dobrogei.
 - include teritorii din Transilvania în granițele Moldovei.
 - obține feude din partea Poloniei și a Țării Românești.
- 4 puncte**
4. Spațiile istorice la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B** sunt:
- Imperiul Otoman și Moldova.
 - Moldova și Țara Românească.
 - Polonia și Ungaria.
 - Ungaria și Rusia.
- 4 puncte**
5. Atât în sursa **A**, cât și în sursa **B** sunt precizate fapte istorice referitoare:
- la domeniul cultural și la structura societății.
 - la domeniul religios și la politica internă.
 - la politica internă și la relațiile internaționale.
 - la situația economică și la relațiile diplomatice.
- 4 puncte**
6. În conflictele militare (Grünwald, Marienburg, Stănilești) menționate de sursele **A** și **B**:
- au participat trupe din Moldova.
 - otomanii au obținut victoria.
 - s-a implicat oastea Țării Românești.
 - trupele ruso-otomane au fost înfrânte.
- 4 puncte**
7. Conform sursei **A**, o cauză pentru faptul că *Domnul Moldovei și-a consolidat legătura cu Polonia* este:
- datorită sprijinului eficace pe care i l-a acordat în două rânduri împotriva cavalerilor teutoni.
 - ca să pregătească un conciliu general, cu participarea lumii ortodoxe.
 - pentru că domnul [...] și-a consolidat stăpânirile din Transilvania, obținute ca feude.
 - pentru că domnul [...] a cuprins și Dobrogea sub autoritatea sa.
- 4 puncte**
8. Conform sursei **B**, o consecință a faptului că *turcii nu mai au încredere în principii aleși din rândul boierilor locali* este:
- Armatele ruso-moldovene sunt înfrânte.
 - Dimitrie Cantemir [...] încheie o alianță cu Rusia.
 - Se instaurează [...] regimul fanariot.
 - Țările Române caută să profite de slăbirea Porții.
- 4 puncte**
9. Sursa **A** susține că:
- Domnul Moldovei a dat ajutor militar polonezilor în lupta de la Grünwald, din 1422.
 - forța militară este o dovadă a evoluției instituției politice centrale din Țările Române.
 - Tratatul de la Lublau (1412) a contribuit la afirmarea Țării Românești în plan extern.
 - Țara Românească și Moldova se situau după Polonia, în ierarhia Orientului.
- 4 puncte**
10. O informație, din sursa **B**, care susține afirmația conform căreia «Noul regim impus de otomani în Țările Române modifică activitatea acestora în domeniul relațiilor internaționale» este:
- Dimitrie Cantemir, care ajunge domn (1710-1711), încheie o alianță cu [...] Petru cel Mare.
 - Ei trec la un alt sistem [...] acela al numirii unor domni din rândul grecilor din Fanar.
 - Sub fanarioți, Principatele pierd orice inițiativă în politica externă.
 - Țările Române caută [...] să se emancipeze de sub suzeranitatea [Porții].
- 4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„Războiul s-a reluat cu înverșunare pe frontul din Moldova în iulie 1917, când generalul Averescu a pornit ofensiva de lângă Mărăști, în cadrul efortului general [...] de a învinge Puterile Centrale. Dar după câteva zile de succese, Averescu a oprit operațiunea pentru că situația din Galiția se agravase, iar trupele ruse din Moldova se dezorganizau [...]. La 24 iulie/6 august, Mareșalul von Mackensen a lansat la rândul său o ofensivă puternică al cărei obiectiv era să dea o lovitură decisivă armatelor română și rusă și să oblige România să iasă din război. Luptele îndârjite au atins punctul culminant la 6/19 august, la Mărășești, când armata română a oprit înaintarea trupelor austriece și germane și a pus practic capăt ofensivei acestora. Dar s-a ivit un nou pericol. [...] La 18 februarie/3 martie 1918, noul guvern bolșevic al Rusiei a semnat pacea de la Brest-Litovsk cu Puterile Centrale și a ieșit din război, lipsind România de sprijinul rus și izolând-o de Occident.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați acțiunea diplomatică desfășurată în 1918 și o consecință a acesteia pentru România, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
2. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la evenimentele din 1917, desfășurate pe frontul din Moldova, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **7 puncte**
3. Prezentați alte două fapte istorice referitoare la relația dintre România și marile alianțe de la începutul secolului al XX-lea, în afara celor la care se referă sursa dată. (Se punctează și utilizarea relației cauză-efect pentru fiecare fapt istoric). **10 puncte**
4. Menționați două fapte istorice desfășurate de România în cadrul „crizei orientale” din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, precizând și o constantă în desfășurarea acestora. **7 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(20 de puncte)

Elaborați, în una-două pagini, un eseu despre politica promovată de România în perioada postbelică, având în vedere:

- menționarea câte unei acțiuni desfășurate de România în politica internă din perioada stalinismului, respectiv din perioada național-comunismului și precizarea unei asemănări între acestea;
- prezentarea unui fapt istoric desfășurat de România în cadrul „Războiului rece”;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția politică a României la sfârșitul secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea relației cauză-efect, a limbajului istoric adecvat, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), structurarea eseului, respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.